

52/2015

Javaslat a

„A kunszentmártoni Cseuz-malom ”

Kunszentmártoni Települési Értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

dr. Cseuz Imre

Kunszentmárton, 2015. július 29.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

dr. Cseuz Imre.

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: dr. Cseuz Imre.

Levelezési cím: 5440 Kunszentmárton, Petőfi utca 22.

Telefonszám: 461-052

E-mail cím: nincs.

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: A kunszentmártoni Cseuz-malom.

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

agrár- és élelmiszergazdaság

egészség és életmód

épített környezet

ipari és műszaki megoldások

kulturális örökség

sport

természeti környezet

turizmus

()

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

Kunszentmárton, Malom út 1.

4. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

Cseuz Kálmán vezetésével részvénytársaság alakult 1910-ben, amely korszerű malmot építtetett. Tíz megyére terjedt ki a malom felvevőképessége, és 35 családnak adott kenyeret.



Dr. Cseuz Imre

Cseuz Kálmán (1874–1948) *malomtulajdonos*



A családi hagyomány szerint ősei Erdélyből származtak. Kereskedőnek tanult, s 1889-ben szabadult fel a segédévek után Mosonban. Később Szentesen dolgozott mint szatócs. Katonai szolgálatának letöltését követően saját üzletet nyitott a Rákóczi utcában (a Romhányi Imre-féle ház helyén). Füleki Máriával kötött házasságából négy gyermek született: Kálmán, Gyula, Emília és Mária.

Szervezőkészsége, valamint a Tiszazug gabona-feldolgozásának szorító szükségszerűsége eredményezte azt, hogy 1910-ben korszerű malmot építtetett helyi és a tiszazugi szabad tőke bevonásával. Az Rt. tagjai kereskedők, bérlők, földbirtokosok voltak. Az akkor korszerűnek számító berendezés műszaki színvonalát jelzi, hogy 140 lóerős szívógázmotor adta az energiát a napi 440 mázsa kapacitású őrléshez.

Tíz megyére terjedt ki a malom felvevőképesége, s 35 családnak adott kenyeret az egész évben végzett folyamatos működése. Emberi kvalitására jellemző, hogy az első világháborúban a 29. honvéd gyalogezred katonájaként harcolt a szerb fronton, s ott vas érdemkereszttel és jubileumi emlékéremmel tüntették ki.

A malom alapítása, irányítása mellett épületanyag és tűzifa kereskedést is nyitott. Sertés-hizlalda egészítette ki a kereskedői tevékenységét. Korának előrehaladtával a malom irányítását fiára, Gyulára bízta, aki Drezdában és Szászországban szerzett diplomát és végzett mérnöki munkát. E sorok írója a negyvenes évek elején még találkozott vele és vásárolt is nála, abban a néhány négyzetméteres Rákóczi utcai kis üzletben, ahol 30 évvel korábban kezdte munkásságát. Egyszerűen és szolgálatkészen mérte a kocsikenőcsöt éppúgy, mint az 5 dkg savanyú cukrot, mintha nem is egy emeletes, nagy kapacitású malom tulajdonosa lett volna. Élete a vállalkozó szellemű, eredményes, majdnem a nulláról induló üzletember egyik szép példája.

Forrás

DR. SCHEFTSIK György (szerk.)

1935. Jász-Nagykun-Szolnok vármegye múltja és jelene. Pécs. 105. o.

A Cseuz család visszaemlékezése

5. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:

Korának egyik legkorszerűbb műszaki színvonalát jelezte, hogy egy 140 lóerős szívógázmotor adta az energiát a napi 440 mázsa kapacitású őrléshez.

6. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

Dr. Scheftsik György (szerk.): 1935. Jász-Nagykun-Szolnok vármegye múltja és jelene. Pécs. 105. oldal – A Cseuz család visszaemlékezése.

7. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: <http://kunszentmartonimalom.hu/tortenet>.

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja

Három darab kép: kunszentmarton_cseuz_malom.jpg, cseuz_malom.jpg, Cseuz_Kálmán_Tiszazugi_füzetek9_2006.jpg.

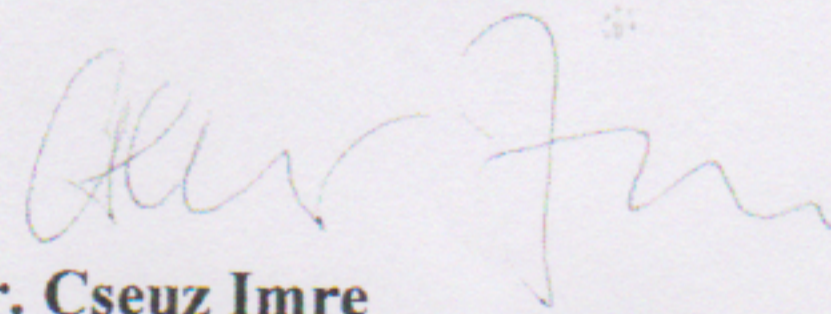


2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat:

A javaslatban és annak mellékleteiben szereplő saját készítésű fényképek további felhasználásához ezennel hozzájárulok.

A javaslatban és annak mellékleteiben szereplő nem saját készítésű fényképek az internet szabad elérésű oldalairól lettek letöltve, így azok a továbbiakban szabadon felhasználhatóak.

2015. július 29.



Dr. Cseuz Imre

Javaslat a kunszentmártoni malom helyi Értéktárba való felvételéről

Véleményem szerint a kunszentmártoni Cseuz-malom eredményeivel kiérdemelte, hogy bekerüljön a helyi Értéktárba.

A malom a Tiszai Alsójárásban a lakosok által megtermelt gabonát 1910-től kiváló minőségben őrölte.

A malom működése rendkívül fontos volt, mivel így a gabona eladhatósága és ára megnövekedett. Úgy tudom, hogy rétesnek való lisztje Németországban is keresett volt.

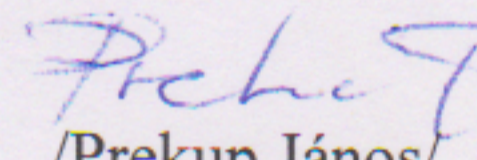
1927-től Cseuz Kálmán – aki szervezője volt a malom létrehozásának - , fia, Cseuz Gyula mérnök irányításával korszerűsítette a malmot, majd egy háromemeletes raktárépületet is emeltek.

A malom jelenleg is 72 tonna/24 ó kapacitással működik.

A vásárlók szerint kiváló minőségű terméket állítanak elő.

A fentiek alapján úgy vélem, hogy a malom megfelel a helyi értéktárba történő felvételnek.

Kunszentmárton, 2015. december 2.


/Prekup János/
ny. tanár

Ajánlás a kunszentmártoni Cseuz-malom épületének a kunszentmártoni értéktárba felvételére

Szüleimtől tudom, hogy a helyi malmot Cseuz-malomnak nevezték, mivel azt Cseuz Kálmán boltos szervezte meg helyi földbirtokosok és tőkések bevonásával.

A malom eredményességét mutatta az, hogy az alapítás után rövidesen napi 4 tonna kapacitással működött és 35 munkásnak adott kenyeret.

Termékeinek minőségi színvonalát jelezte, hogy lisztje nem csak Magyarországon, hanem Németországban is ismert volt.

A malom technikai felszereltségének színvonala mindig haladt a kornak megfelelően, többször felújították.

1937-ben pedig 3 emeletes raktárépülettel bővítették.

A most 105 éves malom hagyományosan jó minőségű lisztet készít, így az keresett a magyar vásárlók körében.

Kunszentmárton, 2015. december 2.

Balczó Norbert

Balczó Norbert

Kunszentmárton, Csongrádi u. 32. sz. alatti lakos